

Matinea

Uutispäälliköt: Kristiina Viitanen 010 230 8188
 Hanna Käyhkö 010 230 8104 (äitiysvapaalla)
 Teematuottaja Laura Määttänen 010 230 8153
 Toimittajat Karita Hentunen 010 230 8254
 Heli Sallinen 010 230 8163
 Liisa Yli-Ketola 010 230 8164
 Sähköpostit: ajankohta@karjalainen.fi,
 etunimi.sukunimi@karjalainen.fi



Vesiputoukset

Vesiemme jalokivet

Elämän peruselementti on kauneimmillaan vesiputouksissa, joiden pitäisi muistuttaa meitä kaikkia vesivarojen ja niiden säilyttämisen tärkeydestä.

Ilomantsi, Lieksa, Kontiolahti

Teksti ja kuvat: Hannu Kauhanen

Vesiputouksista tulevat monelle ensimmäisenä mieleen Niagaran tai Victorian putousten kaltaiset valtavat massat.

Ehkä joku saa ensimmäisenä mieleensä Puolangan Hepokönkään, sillä niin, onhan niitä vesiputouksia meillä Suomessakin.

On peräti 58 kappaletta **Jussi Laineen** ylläpitämän Suomen vesiputoukset -nettisivuston mukaan. Ja nyt puhutaan siis luonnontilaisista putouksista, ei vesivoimalle valjastetuista.

Aina silloin tällöin sivustolle putkahtaa uusia vesiputouksia, viimeksi syyskuun alussa Laine lisäsi sinne kaksi vielä nimetöntä putousta, joilla hän vieraili Utsjoella.

Kaikki putoukset eivät ole löytäneet sijaansa sivustolla. Se voi johtua siitä, ettei kyseinen ”putous” vain täytä sivustolle pääsyyn vaadittavia kriteerejä tai siitä, ettei kohde ole vielä tullut ylläpidon tietoon.

Kolmas syy listalta puuttumiseen on, että putouksen olemassaolo jo tiedetään, mutta ylläpito ei ole vielä ehtinyt käydä sitä kuvaamassa.

Ja aina voi löytyä ikään kuin aivan ”uusia” putouksia. Vesiputouksia sijaitsee usein hankalassa maastoassa ja vaikean matkan päässä niin, että vain harvat tietävät sen olemassaolosta.

Jakyllä vain, on niitä putouksia meillä Pohjois-Karjalassakin – mutta moni-

ko on niistä koskaan kuullut?

Suomen vesiputoukset -sivustolla pohjoiskarjalaisia putouksia on mukana kaksi. Niissä lähdetään käymään nyt heti.

Sivusto on luokitellut Ilomantsissa sijaitsevan Katajapuron putouksen kahden tähden putoukseksi, kun skaala on yhdestä viiteen. Sinne pääsy luokitellaan keskivaikeaksi luokituksen vaihdeltaessa helposta hyvin vaikeaan.

Kuusi suomalaista putousta on ansainnut arvioinnissa täydet viisi tähteä.

Katajapuron putous on esitelty sivustolla erinomaisesti, kuten muutkin 57 putousta. Kuvia ja videoita-kin löytyy.

Joensuusta matkaan autolla, ensin Enon kautta kohti Ilomantsia ja sitten käänös Huhukseen. Hiekkatietä pitkin Naarvaan ja ohi, vasemmalle kohti Hatunkylää.

Haapajoen sillalla tehdään remonttia, mutta autolla pääsee yli. Sitten käänös vasemmalle metsäautotielle, ja auto tien reunaan.

Harmaassa repsataneessa puukyltissä lukee Katajapuron koski, 1,0 km.

Koski? Putouksenhan täällä piti olla.

Polku putoukselle on helppokulkuinen, eikä siitä voi askeltaa harhaan, vaikka yhdessä kohtaa metsätyökoneiden urat hieman sotkevat. Pieniä oja joutuu ylittämään.

Saavutaan laavulle. Veden kohina kuuluu, ja tuolta maahan kaa-



Katajapuron putous on jyrkkä kaskadi. Se ja porrasset ovat Suomen yleisimmät putoustyyppit.

tuneiden puiden takaa vesiputous löytyykin.

Vaikka on jo syyskuu, niin vettä valuu putousta pitkin alas melkoisella vauhdilla ja voimalla. Se on kaikkiin noin viiden metrin korkuinen, ja sen korkein porras on sivuston mukaan kolmimetriminen.

Katajapuron putous on jyrkkä kaskadi. Se ja porrasset ovat Suomen yleisimmät putoustyyppit. Niissä vesi ei putoa pystysuoraan, vaan jyrkkää rinnettä pitkin – jälkimmäisessä tapauksessa selvästi erottuvina portaina.

Pystysuoria putouksia Suomessa on vain muutamia. Niistä yksi, Pihtusköngäs Enontekiöllä, on yksi Suomen hienoimmista putouksista, jollei hienoin.

Vesiputouksen, pienenkin, kokeminen paikan päällä on aina jotain aivan muuta kuin kuvien tai videoiden katselu. Onhan jopa pieni vuolas puro ääni- ja muine maisemineen aina jotenkin virkistävä luontokokemus, ja vesiputoukset – niin myös tämä Katajapuron vesiputous – ovat sitä moninkertaisesti.

Putouksesta vesi valuu lopulta Haapajokeen. Ympäristö on kaunistaa ilomantsilaista metsää, ei täysin koskemattomaa, mutta ei siitä kauaksi jääväkään.

Ilomantsin olisi syytä mainostaa putoustaan. Kunnolliset opasteet polun alkuun, sen varrelle ja vaikka laavulle olisivat myös tervetulleita.

Jatkuu seuraavalla sivulla.



GRAFIIKKA: EVELIINA SALOMAA

Tietokulma

Katajapuron putous

- **Korkeus (yht.):** 5 metriä
- **Korkein porras:** 3 metriä
- **Pituus:** 5 metriä
- **Virtaama (kesk.):** 0,15 m³/s
- **Virtaama (huippu):** 2 m³/s
- **Luokitus:** Jyrkkä kaskadi
- **Vesistö:** Katajapuro
- **Leveysaste:** 63.10214 (N)
- **Pituusaste:** 31.09967 (E)
- **Paikkakunta:** Ilomantsi
- **Pääsy:** Keskivaikea
- **Ajo-osoite:** Hatuntie 638, Ilomantsi

Lähde: www.suomenvesiputoukset.fi